

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtek v mesecu.

Naročilna
stane

80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
«Glasnika»
Poljanska cesta 58.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastonj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 16.

V Ljubljani, 27. junija 1895.

Letnik I.

Kje je največja rana?

Dné 21. rožnika se je v mestu Kilu na Nemškem praznovala velika slavnost. Otvoril se je novo izkopani prekop med severnim in baltiskim morjem, sijajno delo človeškega uma in pridnosti. Dolg je 99 kilometrov, širok 60 m., globok 9 $\frac{1}{2}$ m. Največje ladije se lahko srečavajo v njem. Od l. 1887. ga je delalo 8000 delavcev. Nemški državni zbor je dal zanj 151,700.000 mark. Ves svet je poln hvale »nemški« omiki in napredku. Ladije raznih držav, tudi francoske in ruske, so prijadrale povelicevat to slovesnost. Naštevajo in slavé se zasluge cesarjev Viljema I., II. in Friderika, v nebo se povzdiguje nemška učenost tistih mož, ki so vodili to delo, samo — delavcev se nobeden ne spominja. Ozračje je napolнено slavoklicev, a popolnoma se je pozabilo, da je pri tem delu vsako leto po 100 oseb prišlo ob življenje. Saj so bili le delavci; kedo bi si torej kalil veselje s spomini nanje, kedo bi sploh premišljal o vrednosti človeškega dela, kedo bi se zato brigal, da se temu delu zopet vrne prava njegova čast in cena?

Če se drugi ne spominja delavcev, ki so s svojim trudom vstvarili veliki prekop, spominja se jih slovenski katoliški delavski list, spominjajo se jih vsi trpeči sobratje po širnem svetu in vsi blagi, nesebični prijatelji njihovi, ki jim v krščanski ljubezni podajajo roko v pomoč.

Novi prekop nam vzbuja tisoč mislij. Koliko iznajdb je že slavil v zadnjem stoletju človeški duh. Natora je razkrita in razgaljena; iz njenega osrčja najumetnejši stroji izdelujejo čudovite stvari, s katerimi si ohranja in oslaja človek življenje. Vse, prav vse se v ogromni množini proizvaja, samo — sreča ne. Vsega je dovolj in vender se vlačí na milijone ljudi v najgroznejši revščini po svetu. Lakota deluje brez strojev, toda hitreje in vspešneje. Novih, do zdaj neznanih telesnih in dušnih boleznij nepresteta vrsta vihti svoj bič nad človeštvom. Človeški duh vstvarja vedno novih stvari, toda ljudem se vedno slabše godi. Jediní vzrok, ki ga pa more izpoznati in umevati samo verno srce, je v tem, da je človek začel živeti le samemu sebi, da je vživanju in dobičku vdinjal vse svoje dušne in telesne moči, umetnost in znanost, živali in vso natoro, s tem, da je pozabil na Boga. Socijalni demokratje skušajo sicer zboljšati žalostne razmere, toda oni se držé ravno tistega napačnega načela, katero sedaj

rodi toliko gorjá, oni poznajo samo človeka in njegovo vživanje in samo nase zaupajo, nočejo pa poznati svojega Stvarnika. Skušali bodo, kako resnične so besede preroka Jeremije (17, 5. 6.): »To pravi Gospod: Proklet bodi človek, ki zaupa v človeka, in meso izvoli za svojo roko in čegar srce odstopi od Gospoda. Zakaj on bo, kakor brinjev puščavi in ne bo gledal dobrega, kadar pride, temveč bo prebival v suhoti, v puščavi, v solnati deželi, kjer nihče ne more prebivati.«

Te besede veljajo popolnoma tudi naši dobi. Izumlja naj človeški duh še vedno sijajnejših stvari; prodirajte, razglablajte, stavite, zidajte, kjer vam drago! »Če Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo zidarji; če Gospod ne varuje mesta, zastonj bedi čuvaj« (Ps. 126, 1.) Sreče in zadovoljnosti si ne sezidajo, miru si ne ohranijo. Lepo rodovitno zemljo, ki ima za vse dovolj prostora, pretvarjajo v samo puščavo — —, v bojišče jednega proti vsem in vseh proti jednemu. — »Koliko hudega je storil sovražnik v svetišču. Bahajo pa se, kateri te črtijo (o Bog), sredi tvojih praznikov. Postavili so svoja znamenja v znamenje na vrata in na višavo. Kakor v logu les so s sekirami posekali svetišču vrata, s sekiro in toporiščem so je razklali, z ognjem so požgali tvoje svetišče; po tleh so skrunili prebivališče tvojega imena. Oni in vsa njih rodovina so rekli v svojem srcu: Odpravimo vse božje praznike v deželi.« (Ps. 73, 3—8.) Prav tako, kot v teh besedah popisuje božje sovražnike svojega časa psalmist, tako so delali brezverci prejšnjega, liberalci našega stoletja; in ravno to napovedujejo socijalni demokratje za svojo dobo. Če se ljudje ne menijo za Boga več in če se proti njemu bojujejo, kako naj se potem še menijo za ljudi? Kako naj najde rodovitnih tal kak posamičen klic državam in narodom: delavsko, obrtno, sploh družabno vprašanje še ni rešeno? Ob novih prekopih se igrajo, s kriki »napredek sloboda« itd. jih udušujejo, toda s tem ne bodo še izpremenili krivice v pravico. Kakor nam je sedajni nered svariven dokaz, kam pripelje odpad od Boga, tako nam je hkrati znamenje da stari Bog še živi in da bo na njegovo besedo vkljub brezbriznosti drugih stanov zmagala njegova pravica tudi za dozdej zatirane nižje stanove.

Niša organizacija.

Slov. kat. delavsko društvo v Ljubljani je zadnjih 14 dni dvakrat sijajno pokazalo, da je vredno »katoliškega imena.« Vdeležilo se je procesije sv. R. T.; nad 300 udov je med glasno molitvijo stopalo v bogoslužnem sprevedu, očitno pripoznavajoč svojo vero. — Dne 22. t. m. je pa velika množica društvenikov romala na Šmarno goro zahvalit se M. D. za njeno varstvo. Pred letom dni so bili delavci in delavke iz predilnice na ti božji poti; in tu se je sprožila misel, naj se osnuje kat. delavsko društvo. Misel je vskalila in Bog ji je dal svoj blagoslov. Ob obletnem spominu vplanskega romanja šteje že društvo s podpornimi člani precej nad 1000 udov. Društvo je nastopilo v cerkvi z izvrstno izvežbanim pevskim zborom pod vodstvom preljubljenega pevovodje č. g. Fr. Ferjančiča. Popoldne je priredilo društvo pod goró javen shod, ki se je tudi zelo dobro vsponesel. Srečelov je bolnim udom pridobil nekaj goldinarjev. Zabavo so povečevali društveni pevci, ki zaslužijo za svoj trud očitno pohvalo. Romanje in shod nam ostaneta vsem v vednem spominu.

Iz Žalca. Javni shod »Slov. katol. del. društva« v Žalcu dne 9. junija t. l. je bil zopet velikansk. Ljudstva zbralo se je nepričakovano veliko.

Podpredsednik č. g. Ulčnik pozdravi navzoče in otvori zborovanje. Prvi govornik č. g. Matej Ovsenjak govori, od kod izhaja vse gorje sedanje delavske bede, in kdo je vse to gorje povzročil. Vsega tega je vzrok liberalizem. Zatrte toraj najpoprej liberalizem in socijaldemokracija se razprši; dajte človeški natori njeno veljavo nazaj in socijalno vprašanje je rešeno.

Drugi govornik g. Tone Goršek govori o delavski organizaciji, ki se zalibog širi v dveh nasprotnih taborjih. Prva množica se zbira pod praporom katoliške cerkve in domovine. Druga pod zastavo brezverstva in brezdomovinske mednarodnosti; ti so že dobro znani socijaldemokrati. Prvi spoznajo mater sv. katoliško cerkev, spoštujejo njene nauke in služabnike, ki niso nikdar v kvar delavskemu stanu, ter gojijo ljubezen do domovine. Drugi socijalni demokratje, pa silijo nazaj v temo brezverstva in zdihujejo po zlatem teletu — denarju, katerega skrbno grabijo in skrivajo njih zviti voditelji — židi. Njih pokorni služniki pa v svoji zaslepljenosti nečejo spoznati, da ravno oni, to je židje, so največji izsesovavci revnega delavstva.

Socijalisti trdijo, da je vera zasebna reč? Ali more biti to res? Ne! — Zgodovina vseh časov je temu jasna priča. Pri vseh narodih od začetka nahajalo se je javno bogočastje. Pa kaj Vam hočem zgodovinski dokazovati, ker vam že vsako otroče pove, da katoličanu ni zadosti, če le v srcu veruje (t. j. privatno), kar nas vera uči, temveč mora, če je treba, to kar v srcu veruje tudi zunanje očitno v dejanju pokazati; kako bi torej bila vera privatna stvar. Poglejmo pa dalje, ali socijalni demokratje veró kot privatno stvar res držijo! — Ne in ne! — Njihovo glavno glasilo t. j. njihov veliki nemški časnik z imenom »Socialdemokrat« je pisal: »Krščanstvo je najljutejši sovražnik socijaldemokracije, Bog se mora

pregnati iz človeškega razuma.« To se pravi, vera v Boga in večnost se mora spodkopati, ljudstvo naj postane neverno in brezbožno. Kje je tukaj verska privatnost?

Enakih bogoskrunskih izrekov iz njih govorov in pisave našteló bi se lahko celo kopo. To vidimo že tudi iz njihovega slovenskega glasila »Delavec« ki ima v vsaki številki polno napadov in psovok zoper vero, cerkev in duhovstvo. V letošnji 9. številki v spisu »Vstajenje« imenuje božjega Sina sploh le »veliki Nazarejec«, priprosti sin ljudstva, »ubogega tesarskega sina iz Nazareta« itd.

Pustimo vero kot privatno stvar in pogledjmo, kakšne posledice bi imelo, če bi to načelo obveljalo?

Vsak toraj veruje če hoče in kar hoče. Vera izgine iz javnosti in se skriva v človeško osrčje. Vera se poneha v šoli podučevati. Veliki prazniki se odpravijo. Zvonovi, ki nas k javni službi božji vabijo, umolknejo. Prisege pri sodnijah ne veljajo več. Tudi nasi rajniki morajo se brez molitve in blagoslova zagrebsti, tako tudi spomin vernih duš odpade itd.

Tako daleč in še dalje hočejo ti ljudje z versko privatnostjo. Njih glavni krivonosí voditelji pač mislijo: Zaprimo vero v človeško osrčje in tam bode vže sama od sebe kakor luč brez zraka in olja vgasnila.

Vendar to se ne more in ne sme nikdar zgoditi, sicer nastane že samo zaradi tega gotovo splošen punt hujsi od Francoskega. Zloglasni Bebel je pisal, da upa da pride še to stoletje do socijalne revolucije, t. j. punta. In kaj bi to hasnilo? nič! nastalo bi še večje gorje in puntarji bi se kakor navadno v svoji lastni krvi skuhalí.

Verska privatnost, ponavljam še enkrat, je največja budalost, s katero se smešijo socijalni demokrati. Sicer je pa to, kakor smo videli, le njih gola sleparija, ker tudi sami drugače delajo, kakor mislijo.

Tretji govornik g. Ivan Kač začena svoj nepričakovano izboren govor z lepim pozdravom na delavce, povdarja da je treba, da se delavci družijo in kako se naj družijo, da bode to njim tudi v korist.

Č. g. Matija Koren, žalski župnik, govori o volitvah da je namreč vsacega sveta dolžnost, komur je volilna pravica dana, da se volitve vdeleži in voli take može, ki se potegujejo za nas, ne pa one, ki so zoper nas.

Č. g. M. Ulčnik se zahvali g. govornikom za njih krasne besede ter pozove ljudstvo, naj jim zakliče trikratni živijo. Potem pa zaključi zborovanje z napitnico sv. očetu in njih veličanstvu. Iz vseh grl jima zaori trikratni »živeli.«

Pevci so zapeli potem delavsko in še nekatere druge krasne pesmi in tako se je končalo zborovanje v najlepšem redu, le socijaldemokratov smo pogrešali.

Oklenili smo se toliko srečnega našega slov. katol. delavskega društva, ki ima trdno podlago na skali svetega Petra in je oprto na močni steber mile nam domovine, katero hoče z orožjem pravice z vso silo delovati v prosep propadlemu delavskemu stanu, da bode naša pesem krepko odmevala.

»K zmagi prapor naš se vije
V varstvu matere Marije,
Trdno stojmo kakor hrast,
Delu pojmo slavo čast.«

Politika po svetu.

Nova vlada. Lim, ki je držal koalicijo, je odnehal. Bil je preslab; prav za prav ni bil iz drugega narejen nego iz samih slin, ki so se liberalcem cedile po njihovem prejšnjem gospodstvu. V proračunskem odseku je večina dovolila 1500 gld. zato, da bi se slovenski dijaki par predmetov na nižji gimnaziji v Celju učili v svojem maternem jeziku. Nemški liberalci so zavoljo tega izstopili iz koalicije, češ, da se s takimi naredbami uničuje nemštvo. Pokazali so tudi s tem svoje podlo sovraštvo do — pravičnosti. Ker se je koalicija razrušila, so odstopili vsi ministri, med njimi tudi zagrizeni nemški liberalci, finančni miniser Plener. Cesar je izročil vodstvo ministerstva protestantu Kilmansegu, ces. namestnika v Dolenji Avstriji. Ta pa si je izbral same uradnike za tovariše. O nekaterih se trdi, da so krščeni judje. To ministerstvo bo trajalo samo toliko časa, da se zbornica posvetuje o proračunu za leto. Kaj potem pride, ne vemo. To pa vemo, da se pri nas nobena vlada ne bo držala, če ne bo vsprejela za svoj temelj — krščanske pravičnosti. Mi nismo bili iz ravno tega vzroka nikedar prijatelji koalicije; brez načel se dlje časa ne da izhajati. Zato ne mislimo točiti solzá za njo, toda protestanta na ministerskega predsednika stolici v katoliški Avstriji tudi ne moremo radi imeti. Čim preje gre tudi novo ministerstvo, tem bolje.

V državnem zboru je poslanec Kronaveter vprašal ministra notranjih rečij, kako namerava odstraniti vse te silne nerodnosti, ki jih očitajo obrtni nadzorniki posamnim zavodom. — Odgovora na to vprašanje težko pričakujemo. Obrtni nadzorniki imajo sedaj samo to pravico, da — pišejo; a še pri tem se morajo varovati gole resnice. Vsako leto popisujejo v svojih poročilih, koliko krivic skušajo delavci, toda to vse nič ne pomaga. Mi bi bili zadovoljni, če bi obrtni nadzorniki tudi malo manj pisali, samo da bi se kaj več zgodilo za nas.

Javne goljufije in nesramnosti. Na Danskem sta se zadnje dni razkrili dve umazani stvari: Carinsko uradništvo si je od leta 1885 do 1892 za svoj žep pridrževalo carino. Vzrok temu je bila vlada, ki je tedaj oblastno gospodarila. Zbornici ni niti predlagala proračuna; zato pa tudi nobeden ni uradnikov nadziral. Mnogo tisočakov se je prigoljufalo na škodo državne blagajne. — Kodanjska policija je že več let podpirala trgovino z — dekleti. Dozdaj smo čuli samo o judih, da so se s tem pečali, sedaj je to začela tudi — policija. Uboge žrtve dobičkaželjne nesramnosti niso dobile pomoči pri nji, ker so jo zverinski spekulantje s človeškim blagom podkupili. Danski državljani na Ruskem so že dlje časa opozarjali kodanjsko policijo na usmiljenja vredne sužnje, ki so se trumoma prodajale z Danskega na Rusko, toda vse ni nič pomagalo. Vzrok temu se je izvedel šele sedaj, policija je bila sporazumljena s temi ostudnimi 'trgovci'. — Pri ti priliki omenjamo, da je tudi pri nas v tem oziru treba mnogo preuredb. Javno življenje je tako vravnano, da uboge stradajoče, slabo vzgojene deklice lahkopadejo, a

zelo težko vstanejo. Zakoni bi morali zanje bolj skrbeti, nego skrbe in pomagati bi morali dobri volji teh nesrečnic, da bi se mogle brez ovir rešiti iz svojega žalostnega stanu.

Na Kubi se še ni pomirila vstaja. Španjci so ta otok že od davna izsesavali in niso pripustili domačinom skoro nobenih pravic. Zato imajo tam samo toliko moči, kolikor si je pridobe s silo. Brzjavna poročila pripovedujejo sicer vedno o zmagah španske vojne. Ker pa morajo pošiljati s Španskega vedno novih vojakov, je gotovo, da je pri teh poročilih veliko zamolčanega.

Razvedrilo.

Nedeljsko posvečevanje.

V zadnjem »Glasniku« smo ogledovali v luči svete vere nedeljski počitek; v teh vrsticah hočemo razmišljati o nedeljskem posvečevanju. Ob nedeljah in praznikih je naša stroga dolžnost, ne samo počivati od svojega navadnega dela, ampak moramo hoditi tudi v cerkev, in tamkej biti pri celi sv. maši, in če je le mogoče, poslušati tudi pridigo. Tudi je prav in dobro, še popoldne hoditi h krščanskemu nauku in k blagoslovu. Nedelja ni samo dan počitka, ampak tudi dan molitve, dan službe Božje. »Spomni se, da posvečuješ sabotni dan.« (II. Mojz. 20, 8.)

O kako spodbudljivo in ginljivo je, videti ob nedeljah in praznikih ljudij ki od vseh strani vrejo v cerkev.

Neki misijonar pripoveduje o posvečevanju nedelj praznikov, kar je sam videl. Bil je namreč v nekem kraju na misijonu. Ob 9. uri, bila je ravno nedelja, je bila oznanjena prva misijonska pridiga. Ura je bila že skoraj devet, pa nobenega človeka še ni bilo videti, ki bi se približeval cerkvi. »Gospod župnik«, reče ves v skrbeh misijonar, »danes ne bo nobenega v cerkev.« — »Le malo potrpite«, odgovori smehljaše dušni pastir. In zdaj vidi misijonar sila veliko ljudij od vseh strani prihajati k cerkvi. Še bolj se pa čudi, ko prihajajoče sliši glasno moliti rožni venec. — Po službi božji se spet vsi zberejo pred cerkvijo, — in kakor so prišli, tako so odhajali proti domu ter spet glasno molili sv. rožni venec. »Gospod župnik«, vpraša ves začuden misijonar, »ali je vsako nedeljo tako?« »Kaj pa da«, odgovori župnik, »saj je nedelja; v nedeljo se mora hoditi v cerkev; nedelja je cerkveni dan, ki se mora posvečevati.«

Kako živi in umrje človek, kateri ne posvečuje nedelj?

Tak človek zanemarljivo pomočke zveličanja: molitev, besedo Božjo, sv. mašo in svete zakramente. Kdor pa celo ob nedeljah ne moli, sploh nikoli ne moli; kdor pa ne moli, nesrečno umrje.

Sv. Avguštin pravi: »Znano in gotovo je, da nam Bog nekatere milosti podeljuje, dasi ga nismo zanje prosili, postavim začetek vere; druge milosti pa, postavim, da smo do konca stanovitni, pa deli le tistim, ki ga za

to prosijo.* Kako potrebna nam je tedaj molitev, da ostanemo dobri.

In kdor zanemarja besedo Božjo, sčasoma ne ve več, kaj mu je potrebno v zveličanje in postane nevernik. »Vera namreč«, kakor piše apostelj, »pride iz poslušanja, poslušanje pa po besedi Kristusovi.« (Rim. 10, 17.)

In kdor se odteguje od Najsvetejšega Zakramenta, se odteguje od solnca milosti, on polagoma otpne, in se zaslepljen pogubi. »Resnično, resnično vam povem, ako ne bote jedli mesa Sinu človekovega, in pili njegove krvi, ne bote imeli življenja v sebi.« (Jan. 6, 54.)

K temu zanemarjenju pomočkov zveličanja, brez katerih ni zveličanja, pa pridejo še grehi, kateri se ravno ob nedeljah navadno delajo: slabe tovarišije, pohujsljivi pogovori, pregrešna dela, pijančevanje, zapravljanje, nepokorščina itd.

Nekateri, to je res, pri najboljši volji, včasih ne morejo v cerkev, ker morajo ali doma ostati za varha, ali imajo kak poseben opravke, ki se nikakor ne da odložiti; nekateri so prisiljeni delati, spet drugi nimajo potrebne obleke itd. Pa zalibog, je marsikateri tak izgovor prazen; velikrat je pravi in resnični vzrok, da ne hodi kdo v cerkev, ali lenoba ali pa zločnost, ali lakomnost, ali želja po veselicah ali pa boječnost pred ljudmi. Slednjič taki otpnejo tako, da jim vest teh grehov še več ne očita ne. Navajeni so že oskrunjevati nedelje in praznike; službe božje in svetih Zakramentov še ne pogrešajo več; strastno živé, kakor tisti, ki nimajo nič več vere — to je: brez Boga.

Kedo ne spozna iz tega, da se nad takimi zaničevalci cerkvene zapovedi spolnuje beseda: »Kdor pa cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik.« (Mat. 18, 17.)

Takšno je tedaj njih življenje, kakoršna njih nedelja — brez Boga.

Taka bo tudi njih smrt.

Žena, otroci stariši, bratje in sestre tacega bolnika nagovarjajo in prosijo, naj se da prevideti. Pa on ne pozna svojega dušnega pastirja, ker ni hodil v cerkev; ga tedaj ni videl ne pri altarju, ne na prižnici, ne v spovednici. O njem je le sem ter tje kaj slišal, kadar so njegovi prijatelji čezenj kaj zabavljali ali ga obrekovali. O gospodu potem takem noče nič vedeti, nič slišati; on se ga boji, ga celo zaničuje; on umrje brez sv. zakramentov.

Pa se morebiti tudi sramuje poslati po gospoda. Leta in leta že ni imel nič opraviti z njim, in zdaj si misli: Kaj neki porekó ljudje, če ga pokličem: kaj vse bi govorili o meni moji prijatelji po gostilnah? Nak, to ne more, to ne sme biti; duhoven ne sme čez prag moje hiše. In tako umrje brez sv. zakramentov.

Ali bo mar njegova smrtna ura srečna? Milo in ljubeznjivo so ga ob nedeljah zvonovi vabili v cerkev k službi Božji, ali on ni poslušal njih glasu, ni poslušal sladkih besedij Jezusovih: »Pridite k meni vsi!« (Mat. 11, 28.) Zdaj mora pa morebiti slišati grozne besede: »Poberi se od mene!« (Mat. 25, 41.) Ni se mu vredno zdelo, v zdravih svojih letih obiskavati v cerkvi Gospoda

svojega Boga; ali ga bo pač našel na unem svetu? Krvi Jezusove ni nič kaj cenil, celo zaničeval jo je; bo li deležen sladkega sadu presvete rešnje krvi? Še celó moliti ni hotel, bo li mar Bog zdaj nebesa za njim metal?

Vse drugače pa živi in umrje tisti, kateri ob nedeljah hodi v cerkev, ter nedeljo posvečuje.

On se rad poslužuje pomočkov zveličanja; on rad moli, hodi k sv. maši, in prejema pobožno sv. zakramente. Varuje se tudi grehov, ki se ravno ob nedeljah navadno doprinašajo; on se varuje greha sploh. Med tednom namreč, ko mora trdo delati ter služiti si vsakdanji kruh, tako nič posebnega ne stori zoper zapovedi Božje. In če že jame omagovati, pa pride spet nedelja ali kak praznik, in gre k službi Božji in pridigo posluša. V cerkvi se spet spominja večnosti, dušni pastir ga opominja, svari, tolaži in uči, in on spet začne bolj krščansko živeti.

Po tem se pa ravna tudi njegova smrt. Kakoršno življenje, taka smrt.

Duhoven, njegovi dušni pastir, mu je stari prijatelj; dobra znanca sta si med seboj. Željno pričakuje tedaj duhovna na smrtni postelji. Noebden se ne čudi, da je prosil za gospoda. Zdaj pove vse odkritosrčno, vse obžaluje; poljubljuje križanega Jezusa z vso pobožnostjo in ljubeznijo. In kako goreče prejme sv. popotnico!

Ali ni bila taka tudi njegova nedelja? V veri, v upanju in v ljubezni? Na smrtni postelji se še vidi, kako lepo in spodbudljivo je živel ob nedeljah. Nedelja povečuje dan njegove smrti.

Kar je do zdaj veroval, začenja na smrtni postelji že gledati; kar je upal, v smrtni uri že ima, in katerega je ljubil v življenji, se z njim zdaj zedinjuje v ljubezni.

Zatorej je dan njegove smrti dan, v katerem se vračuje takorekoč na svoj dom, na dom k Bogu Očetu, k Jezusu, svojemu bratu, in k Mariji, k svoji blaženi Materi. Na dan svoje smrti se preseljuje iz hiše Božje, v kateri je bil doma svoje žive dni, — v nebeško očetovsko hišo, kjer bo večno prebival. Zakaj hiša Božja na zemlji je očetovski dom vsakemu kristijan, je takorekoč vèža, skoz katero pride v večno hišo Božjo, v nebesa. Ker »mi vsi smo ptujci in gostje na zemlji.« (Hebr. 11, 13.) »Tukaj nimamo obstoječega (stalnega) mesta, temveč prihodnjega iščemo.« (Hebr. 13, 14.)

Gorje mu, kedor se ogiba hiše Božje; on zaide na napčna pota! Gorje mu, kdor zgrešuje cerkvene vrata, on zgreši vrata nebeska.

Blagor pa tebi, ako ti je cerkev priljubljen kraj, v tvoji smrtni uri se ti bodo odprle svete nebesa! Blagor tebi, ako ti je pot v cerkev ljuba in dobro znana pot, po svoji smrti boš nastopil pot v nebeško domovino.

Ob nedeljah si hodil v cerkev, na dan svoje smrti pa pojdeš v nebeski dom.

Kakoršna je bila tvoja nedelja, tak bo dan tvoje smrti.

Tukaj na zemlji žive, pomešani med seboj, dobri in hudobni. Ali Gospod Bog je vstvaril neko deželo, je sezidal neko hišo, v katero sprejema le dobre, in v ka-

teri zbira edino le svoje in jih ima pri sebi. Ta dezela, ta hiša, ali prav za prav palača, je nebeško kraljestvo, v katerem sedi in kraljuje na prestolu svojega veličastva.

Misli si pa zdaj človeka, kateri tukaj na zemlji z dobrimi ni hotel občeovati, temveč se je od njih odtegoval, zlasti v dnevih, v katerih bi se po božji zapovedi morali zbirati vsi otroci božji, to je: ob nedeljah in praznikih.

Slovesno pojo zvonovi ter vabijo k očitni službi Božji. Nedelja je, praznik je. Od vseh stranij, iz hribov in dolin, po vseh trgih in ulicah vrejo verni kristijani v cerkev, ker je rodbinski praznik, praznik krščanske družine; ali marsikdo ne gre z njimi, on hodi po družih potih, po svojih potih.

Zbrani okoli altarja molijo in pojejo pobožni kristijani; — ali on ne moli z njim vred. Pazljivo poslušajo božjo besedo; ali on je ne posluša. Nekateri Gospodove dneve vidiš veliko pobožnih, ki pristopajo k božji mizi, ali njega ne najdeš med njimi, on ne uživa kruha iz nebes.

Kaj misliš, bo li tak po smrti sprejet v kraljestvo Očeta blagodarjenih? Bo li smel pristopiti k tronu Jagnjeta? Bo li prištet zmagovavni družini Božji? Bo li prepeval kdaj vesele pesmi zveličanih? Se bo li smel vvesti k mizi Jagnjeta in jesti z drugimi vred jedi, katere je Kristus svojim obljubil in pripravil? Ali mu ne poreče temveč Gospod: »Nikoli te nisem poznal! Nikoli te nisem videl v svoji hiši, kjer so se zbirali moji; nikdar te nisem zapazil pri svoji mizi; jaz te ne poznam.«

Cerkev, hiša Božja, ločuje ob nedeljah in praznikih, prave pobožne kristijane, ki so otroci Božji, od hudobnih, ki so kristijani le po imenu, ločuje zveličane od pogubljenih. Katerim teh se ob nedeljah kedo pridružuje, k tistim spada tudi v večnosti. Ako tedaj ob nedeljah ne hodiš v cerkev, tudi v večnosti ne prideš v očetovo hišo. Ako ob nedeljah nisi ud božje družine na zemlji, si izključen iz nje tudi v večnosti.

Kakoršna je bila tvoja nedelja, tak bo dan tvoje smrti.

Posvečeval si nedelje ter se držal pobožnih kristijanov; po smrti pa prideš pred nebeška vrata kot otrok vesoljne krščanske družine, kot domač otrok.

Kako boš sprejet pri nebeških vratih?

Mašnik svete cerkve bo molil pri tvoji smrtni postelji. Naj ti pridejo nasproti angelji Gospodovi, vesela truma apostelnov, mučnikov, spoznovavcev, devic in vseh svetnikov Božjih. Naj te sprejme v sveti raj Kristus, Sin živega Boga, in On, dobri Pastir naj te postavi na desnico med ovčice svoje. In uslišana bo ta molitev sv. cerkve; sprejeli te bodo kot otroka Očeta nebeškega, kot brata Jezusa Kristusa, kot domačina med angelji in svetniki; sprejet boš, z eno besedo kot dober, star znanec in prijatelj. To bo velik in vesel praznik, to bo družinski praznik. Eden sobratov se je dobro vojskoval, ohranil je vero ter si prislužil krono. Veselili se te bodo vsi nebeščani, in ti boš z njimi vred prepeval veselo pesem, in tega veselja ti nobeden več ne vzame, na veke ne.

Tvoja nedelja bila je družinski dan in dan tvoje smrti bo družinski praznik.

Kakoršna je bila tvoja nedelja, tak bo dan tvoje smrti.

Nedelja in dan smrti sta tedaj v tesni zvezi med seboj. Po vsi pravici smeš po tem, kako si preživel nedelje, sklepati na svoj smrtni dan, bo li srečen ali ne.

Nedelja je dan počitka. Veseli se tedaj, ako počivaš ob nedeljah, ker na dan svoje smrti pojdeš k večnemu počitku.

Nedelja je cerkveni dan, dan, v katerem moramo hoditi v cerkev. Veseli se, ako ob nedeljah hodiš v cerkev, ker na svoj smrtni dan prideš v svojo pravo domovino, iz pozemeljske očetovske hiše se boš preselil v hišo Očeta nebeškega.

Nedelja je družinski dan. Veseli se, ako si se ob nedeljah držal krščanske družine v cerkvi, ker dan tvoje smrti bo zate dan veselja, bo praznik in sicer velik družinski praznik.

Nedelja je svet dan. Ako posvečuješ nedelje, bo tudi dan tvoje smrti svet dan.

Nedelja je Gospodov dan. Veseli se, ako so ti bile nedelje Gospodovi dnevi! Tudi dan tvoje smrti bo dan, katerega je Gospod naredil, — aleluja!

Ako je tvoja nedelja bila brez Boga, bo tudi dan tvoje smrti brez Boga. Ako je pa tvoja nedelja bila v Bogu in z Bogom, bo tudi dan tvoje smrti v Bogu in z Bogom.

Kakor je bila tvoja nedelja, dobra ali slaba, tak bo tudi dan tvoje smrti, dober ali slab.

Socijalni pogovori.

Socijalni pregled. V Lipskem (Leipzig) na Nemškem so jeli stavkovati zidarji, katerih je več tisoč v mestu in okolici. Delodajavci se niso hoteli z njimi pogoditi in ker zidarji niso marali k delu nazaj, so njihovi gospodarji dne 10. t. m. še tistih 1000, ki se delali, odslovili. Dne 19. t. m. se je vender stavka poravnala. — Dne 10. t. m. je umrl Cubajl, socijalno demokratični poslanec na Nemškem. — Premogokopom v Rezici blizu Temešvara na Ogerskem se zelo slabo godi. Avstro-ogerska družba državnih železnic, kateri delajo, jih zelo slabo plačuje. Poleg tega so jim uradniki zapravili bratovsko skladišnico in sedaj je družba od njih zahtevala visoke prispevke, da se zakladnica zopet vredi. To je razkačilo delavce, da so ustavili delo in zahtevali svojih pravic. Vodja Geza Bene jim je ušel. Namesto pravice so pa dobili »v svoje varstvo« batalijon vojakov in veliko število žandarjev. — V Budimpešti in v Marselju (Francosko) so stavkovali pekovski pomočniki. Budimpeštanski peki so ustregli željam pomočnikov in so jim zvišali plačo; zato so pa tudi sklenili zvišati ceno kruhu. Marseljski pomočniki zahtevajo večjo plačo in krajši delavski čas.

Kuga našega stoletja. II. Imamo, kakor je znano, čvetero vrsto bolniških blagajnic, v vsaki vrsti so zapopadani posebni delavski oddelki. Poglejmo, kakšna umrljivost se javlja:

1. Okrajne bolniške blagajnice kažejo umrljivosti 8·3 na tisoč oseb pri številu članov 410.495 (samo moški delavci so vzeti v račun); 2. z adružne bolniške blagajnice so imele 9·6 na tisoč oseb pri številu članov 715.551; 3. tovarniške bol. blagajnice (331.520 članov) so imele umrljivosti 11·3, in 4. društvene blagajnice (184.925 članov) z umrljivostjo 13·9 na tisoč oseb. Največ odstotkov sploh imajo tedaj mej vsemi delavci oni, ki so zapisani v društvene blagajne. Na velikost teh odstotkov vpliva zlasti to, da so tu vpisane tudi rudarske bratske blagajnice, kojih člani so izpostavljeni največjim smrtnim nevarnostim in življenju, zdravju škodljivim. Takoj za njimi pristopi umrljivost pri delavcih, vpisanih v bolniške tovarniške blagajne — pri tovarniških delavcih. Rudniki torej in tovarne so glavna semenišča one kuge, ki besni v našem stoletju. — Pri ženskah je ona umrljivost zopet veliko večja. Znaša namreč pri delavkah, zapisanih 1. v okrajne bolniške blagajne (60.270 članov) 9·3 na tisoč. 2. v zadružne » » (32.313 ») 7·5 » » 3. v tovarniške » » (155.368 ») 13 » » 4. v društvene » » (66.370 ») 14·4 » »

Delavke v rudnikih pa presegajo vse druge svoje družkinje z dvojno umrljivostjo, torej nahajamo pri njih večji razloček kakor pri delavcih. Tam je presegala umrljivost rudokopov (pri društveni blagajni) najmanjšo umrljivost delavcev pri okrajnih blagajnah za 68 odstotkov ali nekako za $\frac{7}{10}$ — tu pa je umrljivost že za 92 odstotkov ali za jedno delavko v okrajnih boln. blagajnah umrjeta, v društvenih blagajnah zapisani, skoro dve!

Po starosti je delavstvo v teh oddelkih tako le razvrščeno: od 12 do 26 let je v okrajnih boln. blagajnah večja polovica (namreč 50·5 odstotkov), v zadružnih blagajnah skoro polovica (namreč 49·4 odstotkov), v tovarniških blag. majhna tretjina (30·8 odstotkov) in uprav tako tudi v društvenih (29·6 odstotkov). Čez 50. leto jih doseže prav malo pri zadružnih blagajnah — komaj 1 dvajsetina (5·2 odst.); pri društvenih in tovarniških blag. več kakor jedna desetina (10·3 odstot. in 10·8 odst.), okrajne stoje nekako v sredi med obema (7·2 odst.).

Umrljivost pri teh mladih ljudeh do 25 let je zopet različna: največja v tovarnah (tovarniške blag.) in v rudnikih (društvene blag.), večja po vsem kakor pri istovrstnem prebivalstvu avstrijskem sploh. Pa tu gre za moške delavce! Delavke, kakor smo pokazali, kosi smrt v mladostnem veku brezobzirno, neusmiljeno, naj si že delajo to ali ono, mladi delavci si isto usodo nakopavajo — v rudnikih in tovarnah. Trudapolno delo, nezdrave razmere, ki zaprečijo razvoj mladega telesa; prezrelo in velikokrat sprideno življenje — vse to pogubonosno deluje na delavce v teh letih. In da se ravno v tem veku delavci največ v tovarne ženajo, — je še najžalostnejše!

V splošnem pregledu umrljivosti se je pokazala neprimerno velika umrljivost zlasti pri mladih delavkah,

pa še hujša, veliko hujša je ta stvar pri tovarnah. Pri bolniških tovarniških blagajnicah je bilo 160.000 delavk, pa od teh jih bilo 104.000 v veku od 15 do 30 let, in ravno v istem razmerju od vseh delavk (322.402) jih je bilo v tem veku 209.095, torej dve tretjini!

Čuden pojav nam kažejo številke o zadružnih bolniških blagajnah! Zadružne blagajnice so, kakor je znano, rokodelske blagajnice. Do leta 30. je nekako umrljivost tega delavstva jednaka z umrljivostjo moškega prebivalstva avstrijskega sploh, v začetku v letih od 15—20 skoraj še ugodnejša. Pa od leta 30. začneja umrljivost rasti in prerašča neprimerno odstotke ne le vseh drugih delavcev — niti rudokopov in plavžarjev ne izvzemši — temveč i moškega prebivalstva sploh. Revščina teh stanov je taka, da je njihova umrljivost večja kakor umrljivost pri najnevarnejših delih. Tisto rokodelstvo, ki je imelo preje zlato dno, — ima zdaj navadno, leseno, nebarvano rakev za svoj konec in delež! K velikim odstotkom umrljivosti v rokodelski vrsti pripomorejo morda največ najubožnejši rokodelci, — delavci zunaj tvornic, ki za pasjo plačo delajo za — tovarnika. Tako je rokodelstvo z »zlatim dnom«, kakor je razumeva naše devetnajsto razsvitljeno stoletje!

Drobtine.

Nedeljskega počitka delavcem ne privoščijo! Praških pekov društvo te dni po listih prosi oprosta praško prebivalstvo in obiskovalce narodopisne razstave, če ne bodo mogli peki odslej zadostovati vsem potrebam ljudij, češ, da jih zavira pri njihovem ljudomilem delu — ta preklicani nedeljski počitek. Prosili so dež. namestnika, naj jim dovoli, da bi smeli ob nedeljah celi dan prodajati in do opoldne peči, a namestništvo jim tega ni dovolilo. Zato se sedaj hinavsko opravičujejo po listih, v resnici pa kažejo le svojo trmo. Nedeljski počitek je tudi za njihove delavce potreben, in dolžnost njihova bi bila s celim srcem prilagoditi se dobri stvari. Tega pa seveda mnogi nočejo, ali morda niti — ne znajo.

Delavska stanovanja. Dunajski obrtni nadzornik Kulka je pregledoval po znani stavki stanovanja opekarniških delavcev pri Dunaju, kar bi bilo seveda že zdravnej preje treba. Zaukazal je več potrebnih stvari delodajavcem; tako n. pr. da mora imeti vsaka družina zase od stropa do tal omejen prostor, da mora biti tlak v stanovanjih iz desk ne pa iz opeke, da morajo biti stanovanja vsaj 3 m. visoka in da mora biti v njih za vsako odrastlo osebo najmanj 15 kub. metrov prostora. Dozdaj so stanovali ubogi delavci v ozkih luknjah; večinoma sta bili dve, ali še več družin skupaj. — Delodajavci so se v svoji ljubeznivosti pritožili pri dunajskem magistratu proti tem ukrepom obrtnega nadzornika. Magistrat je vse drugo potrdil, samo 2·60 m. višine v sobi in 10 kub. m. prostora se mu zdi dovolj. Obrtni nadzornik se je pritožil na namestništvo. — Prav bi bilo, če bi se obrtni nadzorniki sploh bolj brigali za delavska stanovanja,

ki bijejo napredku našega časa in skrbi za javno zdravje siloma v lice. V Ljubljani se bo sedaj mnogo zidalo in mnogo popravljalo. Hišni lastniki se združujejo in posvečujejo o svojih koristih; nato, kako bi se delavcem in sploh nižjemu ljudstvu pripravila cena in zdrava stanovanja, nobeden ne misli. Nam se zdi, da je važnejši skrbeti za tiste, ki bodo morali stanovati v popravljenih in na novo sezidanih hišah in plačevati zanje, nego za tiste, ki bodo zato vlekli — najemnino. Našega deželnega zbora sveta dolžnost je, pretresavati naš stavbni red in ga izpremeniti tako, da se bodo tudi nižjemu ljudstvu oddajala stanovanja, na pa samo vlažne, temne, nizke in ozke luknje. (Prim. Glasnik št. 3.) — Hajdelbersko mesto je sklenilo sezidati iz premoženja mestne hranilnice delavske hiše. Začetkom je namenilo v ta namen 112.000 mark. S tem se sezidajo tri hiše, vsaka z 8 stanovanji. Hiše bodo imele pritličje in prvo nadstropje; pod streho bo za vsako stranko posebna shramba in poleg tega še sobica. Vsako stanovanje bo ločeno od drugega; imelo bo dve veliki sobi, kuhinjo, verando. Poleg tega: stranišče, prostor v kleti, shrambo in sobico pod streho in vrtič. Najmanjše stanovanje (obe sobi in kuhinja) meri 46, 5 kvadratnih metrov. Najemnina bo znašala 180 mark za pritličje, 200 mark za gorenje nadstropje za manjša stanovanja in 250 mark za večja, ki bodo obsegala nekako 7 kvadratnih metrov več. Mesto bo s temi hišami najprej poskrbelo za svoje služabnike in delavce. Proračunja se, da se bo hranilnici pri tem njen ustanovni kapital obrestoval po $3\frac{1}{2}\%$; vrh tega se bo počasi kapital amortizoval. Če se poskus posreči, bo mesto še dalje zidalo in priredilo delavcem še cenejša stanovanja. Imenovana stanovanja so navadnim delavcem res mnogo predraga, toda urejena so tako, kakor zahteva skrb za zdravje. Mi samo to obžalujemo, da se kaj jednacega ne čuje pri nas. Kranjska hranilnica je sicer sezidala nekaj delavskih hiš in s tem v resnici mnogo koristila delavcem, toda teh hiš je mnogo premalo, vredba v njih ni povsem prilična in — predaleč so. To se čuti vzlasti pri otrocih, ki hodijo v mesto v šolo; ne da bi jim škodovalo telesno, pač pa ker jim škoduje duševno. Bog daj, da bi mogli kmalu pisati podobno novico, samo da bi stalo namesto Hajdelberskega mesta: ljubljansko mesto ali tobačna tvornica v Ljubljani, Trst, itd.

Vse častite naročnike, katerim je potekla naročnina s tem polletjem ali že prej, in niso poslali naročnine, uljudno prosimo, da bi sedaj hitro ponovili naročnino. Prosimo jih pa ob enem tudi, da bi razširjali naš list. Vsakega delavca dolžnost je, da stori kolikor je največ mogoče, da se razširi »Glasnik« med delavskim ljudstvom. Le ako se pomnožijo naročniki, potem mu bo zagotovljen obstanek in zamogel se bo tudi povečati; ker sedaj ne more nikakor zadostovati zahtevam na tako majhnem prostoru. Zatorej delavci zdramite se, skrbite za svoj list, razširjajte ga, zahtevajte ga po gostilnah in sploh kamor koli zahajate!

Uboge delavke. Virtemberski obrtni nadzornik popisuje v svojem letnem poročilu za 1894 tudi to-le: V mnogih tvornicah za korbete in trikote odtrgujejo lastniki

delavkam 2—4 % plače za izrabljanje šivalnih strojev, ki se gonijo s parom. Celo leto znaša to 18—36 % vrednosti šivalnega stroja. To je vnebovpijoča krivica. Pošteni tvorničarji dajo pridnim delavkam še posebne nagrade; tu se jim pa odtrguje neprimerno velika svota za stroj, ki se rabi v lastnikovo korist. Gotovo ta način izsesavanja ni osamljen in omejen samo za Virtembersko. Brez dvojbe se dobi kaj podobnega tudi pri nas. Vzrok temu je, ker so delavke premalo organizovane in toraj nimajo nobene moči proti podjetnikom. Kako grozovito se odirajo, nam kažejo razne pravde. Od zore do pozne noči se trudijo uboge ženske vzlasti za konfekcije in si pri tem ne zaslužijo niti za živež. Lastniki tvornic in konfekcij si pa gromadijo tisočake.

Ženske obrtne nadzornice. Na Nemškem so skoraj v vseh državah prosile ženske delavke, naj se zanje postavijo posebne ženske nadzornice. Na Pruskem, Brunšvickem, v Alzaciji-Lotaringiji in v Vajmaru so jim prošnjo kratko malo odbili. Na Hesenskem je pa prva zbornica dne 27. maja sklenila z vsemi proti 5 glasovom, naj se pozivlje vlada, da za 700 hesenskih tvorniških delavk nastavi obrtno nadzornico. Kot glavni vzrok tega sklepa so sprejeli zborovavci, da je mnogo takih stvari, o katerih delavke ne morejo govoriti z moškim nadzornikom. Na vsak način je pa potrebno, da kedo posreduje mej delavkami in mej delodajavcem. Ako se pametno organizuje novo nadzorništvo, se ni bati, da bi kedaj zadela nadzornik in nadzornica drug ob drugega. — Mala hesenska državnica je s tem sklepom dala lep vzgled tudi nam. Dokler se rabijo ženske v tvornicah, zahtevamo tudi mi zanje ženske nadzornice.

O ženskem vprašanju se je posvetovalo te dni tudi protestansko socijalno društvo v Erfurtu. Pred nekaj dnevi so se namreč sešli udje v Erfurtu. Obravnavali so tri točke: 1. novodobno naravoslovje in socijalno gibanje v sedanosti; 2. država kot delodajavec; 3. žensko vprašanje. — Glede prve točke se glasi konečni sklep: »Shod smatra krščanstvo, ki pripoznava vrednost osebnosti, za jedino zmožno, omejiti boj nižjih stanov proti smrti in uničenju in se mu ustavljati v socijalnem obziru.« Radikalni pastor Naumann je predlagal kot jedino sredstvo, da se zopet sprijaznijo socijalni demokratje s cerkvijo »razpravljanje konenčnih vprašanj o veri in naravoslovju«. O drugi točki se je izrekel shod, da mora država za svoje delavce vzgledno skrbeti in da mora pomagati k delu tistim, ki so brez lastne krivde brez dela. O ženskem vprašanju je poročala neka berlinska gospa Gnauck: Izobražene ženske se često odtegujejo svoji pravi nalogi, ker ne dobé moči, ali so pa slabe žene in matere, oženjene delavke ravno tako, ker jih ovira delo. To je socijalna rana. Ženske se premalo vzgajajo za dobre matere in gospodinje. To se mora izpremeniti. Država pa mora tudi poskrbeti, da se neomozene ženske pripravijo v obrtnih strokovnih šolah za življenje in da se morejo tudi izobraziti za učiteljice in zdravnice. — Ženske morajo dobiti zakonite organizacije. Žensko vprašanje je tudi moško vprašanje. Oženjenim moškim se morajo dati večje politične pravice in manjši

davki. Iz zadnje točke v resoluciji o ženskem vprašanju navajamo ta-le znameniti stavek: »Žensko vprašanje je tudi moško vprašanje. Moški naj izvršujejo svojo dolžnost s tem, da z veseljem ustanavljajo družinsko življenje, zakonodajno pospešujejo ženski zaslužek in se osebno vdeležujejo pri zboljševanju ženskega stanja.« S katoliškega stališča ne moremo kar nič oporekati tem sklepom.

Občni zbor bolniške blagajne. Iz Kostanjevice: Dne 3. junija t. l. se je od zadruga trgovcev in rokodelcev v Kostanjevici sklical občni zbor, da se prepričajo vsi člani bol. blagajne o denarnem stanju in o računih bol. blagajne tega okraja. Udeležba je bila mnogobrojna, obširna soba g. Kuntariča v Kostanjevici je bila natlačena združenih članov, kateri smo nestrpno čakali, da nam predloži blagajničar račune od l. 1894., da se uverimo, kam da gre ves dohodek. Računovodja nam blagohotno predloži račun, kateri se glasi tako-le:

dohodki:		
Prispevki delodajavcev . . .	465 gld.	76 kr.
„ delojemavcev . . .	232 „	88 „
kazni zamujencev . . .	25 „	— „
lanski rezervni zaklad . . .	255 „	22 „
skupaj	978 „	86 „
troški:		
Bolniške podpore . . .	179 gld.	01 kr.
Zdravniki . . .	138 „	40 „
Zdravila . . .	96 „	85 „
bolnišnicam . . .	36 „	65 „
upravni troški . . .	202 „	29 „
prispevek v Trst . . .	4 „	47 „
skupaj	657 „	67 „

ako primerjamo troške z dohodki

978 gld. 86 kr.
657 „ 67 „
322 „ 19 „

vidimo, da je to vse v najboljšem redu.

Nato se oglasiijo in stavijo vprašanje nekateri člani, iz kakega vzroka se jim ni poslal zdravnik ob času potrebe, in potem po paragrafu 11. obljubljena podpora; to zagonetko pa je ob kratkem računovodja razjasnil s sledečimi besedami: Ako bi jaz vsakteremu bolniku, kateri se prijavi, poslal zdravnika, potem bi vam ne mogel tako ugodnega računa predstaviti. Vsi ti dohodki bi zadostovali komaj za zdravnika ali še celo ne — kje pa potem denar vzeti za druge potrebe —. Da pa ne dobivajo bolniki podpore, je vzrok ta-le: kdor se mi predstavi z bolniškim listom, potrjenim od zdravnika temu nemudoma izplačam, ako tega ni, ne smem. — Tedaj po teh razmerah moramo oddaljeni člani bolniške blagajne od zdravnikovega stanovanja biti zadovoljni, da plačujemo, kar se zahteva, — zdravnika pa ne dobimo; do podpore pa tako nimamo, kakor je rečeno, nikakega prava, ko nima dotičnik zdravnikovega potrdila, da je bil gotovo bolan, ko ga zdravnik dati ne more, ker ga ni osebno videl. V resnem razgovoru smo prišli do sklepa, da se je naredil zapisnik, v katerem so vse razmere in vzroki naštet s prošnjo na višje mesto. Bog dal, da bi zares sprevideli višji gospodje bedo delavskega stanu ter mu ne težili z nepotrebnim troškom

že tako težko breme. Bolniška blagajna je v sedanji uredbi v resnici prepotrebna vpeljava, toda le za tiste kraje, kjer je mnogo tujih delavcev in ne obširni okraj od zdravnikovega bivališča, namreč za mesta, a na deželi je le breme, katero služi nekaterim osebam v dohodek.

Rožice s socijalno-demokratskega vrta. Večkrat se vprašuje, kakšna bo prihodnja socijalno-demokratska država. Socijalistični listi nam obetajo samo eno stran, da se bo namreč v srečni dobi njihovega gospodarstva samo zmerjalo, obrekovalo in lagalo. Iz predzadnjega »Delavca« podajemo v razvedrilo in poduk svojim bravcem ta-le šopek: Duhovni se imenujejo »srednjeveški mračnjaki«, »pritlikovci«, »f...i« (štirikrat), ki lažejo »kot papiga«, »se masté in bogaté«, »kažejo na družega, da svoje grehe skrijejo«, »vsajajo sovraštvo do socijalnih demokratov«, »bi upeljali inkvizicijo, ako bi jo mogli, da bi ljudem, kateri bi jim ne bili pokorni, ude zvižali in natezovali«, »sovražijo in s peklenskim ognjem strašijo vsacega, kateri se jim ne uda.« Te besede smo pobrali iz dopisa »iz Celja«, ki hoče dokazati, da g. Antlogar pri shodu v Grižah ni imel prav, ko je dejal, da je socijalna demokracija največja sovražnica cerkve! Pač ni mogoče navesti boljših dokazov za g. Antlogarjevo trditev, nego je imenovani dopis. — Glasnik je »list pobožnih obrekovavcev iz Ljubljane«, »kozli, katere preobrača po svoji domišljiji so dokaz, da vsi krščanski socijalisti niso pri pravi pameti, ali pa imajo »delirium tremens«, ali pa so se jim uneli možgani vsled verske prenapetosti, da imajo bolezen, katera jih lahko dovede v norišnico; vse njih ravnanje kaže za kaj tacega.« — Naši bravci so prepametni, da bi tem besedam katero pridejali in naš boj se nam zdi presvet in prepošten, da bi se mazali s tem, da bi temu kaj odgovarjali. Živela izobraženost in znanstvenost naših socijalnih demokratov!

Stavka. Dunajski slikarski pomočniki, katerih je precejšnje število prišlo v Ljubljano, iščejo tukaj polja za svoje naklepe. Prav imajo sicer, naj bi se sedaj delavci sobnih slikarjev opomogli in naj bi uredili svoje razmerje z delodajavci. Toda popolnoma napačna je misel, da bi v to pomagala stavka. Ljubljana ni Dunaj in delavci bi prišli s tem samo ob delo in zaslužek. Sicer se pa Dunajčanom, ki imajo po 3 gld. dne, (domačini imajo po 2 gld.), že tako godi, da nas lahko pusté pri miru. Oni naj za svojo socijalno demokratsko hujskanje in podpihovanje iščejo drugih mož, nego smo mi — verni, pošteni Slovenci.

Češki kat. delavski list „Zamy Děllictva“ ne vsprejema nobenega judovskega inserata. V št. 12 izjavlja da ne natisne oznanila, ki bi priporočal kako judovsko trgovino, če mu tudi plačajo po 100 gld. za vrstico. Ta je moška. Ta list osramotuje socijalno-demokrat. dnevnik »Arbeiterzeitung«, ki v svojih inseratih ponuja skvarjeno judovsko robo ubogim delavcem, ki priporoča konfekcije, ponarjeno vino i. t. d. Tu se vidi, kedo se drži načela »denar je denar.«

Prihodnja številka Glasnika izide 11. julija.